

Benyovszky Móric (1741-1786)

Benyovszky Móric, aki mint világutazó, európai hírnevet vívott ki magának, méltó arra, hogy a magyar nemzet történelmi alakjai között fölemlíttessék. Atyja magyar tábornok volt, kinek oldalánál már mint gyermek részt vett a hétéves háborúban, s három derék ütközetben tüntette ki magát. Szülőinek hirtelen meghaláloztával az oldalrokonok elfoglalták az ő atyai birtokát; az akkori magyarországi jogviszonyok mellett ez rendes dolog volt. Hanem azután az is rendes volt, hogy az ősi házából kizavart örökös a birtoklókat erőhatalommal verje ki ősi birtokából. Így tett az ifjú Móric is. Ezért a kivert rokonok feljelenték a bécsi udvarnál, mint lázadót, s elfogatási parancsot eszközöltek ki ellene, ami elől ő Lengyelországba menekült, ahol egy lengyel sztaroszte nagybátyja lakott; ez őt fiává fogadta és nagy birtokait ráhagyta.

A lengyel birtokokkal azonban lengyel kötelességek is jártak. Az ifjú Benyovszky nagybátyja akaratából a tengerészeti pályára készült, s már éppen egy nagy kelet-indiai útra vállalkozott,

amidőn a nagybátyja meghalt, s örökösének a nagy birtokkal együtt azt a zászlót is át kellett venni, mely a hatalmas előd dandárát vezette.

A szerencsétlen lengyel nemzet fiai teljesen össze voltak veszve egymás között. A protestánsok és az óhitűek „dissidensek”-nek nevezték magukat. Ezeket a lengyel országgyűlés megfosztotta az alkotmányos jogoktól a valláskülönbség miatt. A dissidensek e jogaik elkobzásáért hitsorsosaikat hívták segélyre, a protestánsok a németeket, az óhitűek az oroszokat. Az oroszok hadsereggel jöttek be az országba, s az ő szuronyaik védelme alatt lett megválasztva királynak a lengyel országgyűlésen Ponyatovszky Szaniszló s ugyanott törvénybe iktatva a protestánsok és óhitűek szabadsága.

Ez ellen csinálta a lengyel nemesség egy része a „bári confoederatiót”.

A lengyel alkotmány szerint „joga” volt a vármegyéknek confoederatiót csinálni az országgyűlés határozatai ellen.

A dissidensek részén volt az igazság; hanem azért ők árulók voltak saját hazájuk ellen; a templomajtón keresztül bocsátották be hazájukba az örök ellenséget: a vallásszabadságot megvették láncok árán.

Ezeknek leküzdésére s az oroszok kiűzésére alakult a bári confoederatio, melynek zászlói alá Benyovszkynak is fel kellett esküdni.

Ezalatt megházasodott, magyar nőt vett el; azonban a becsület erősebb volt, mint a szerelem; mikor zászlója alá hívták: odahagyta családi tűzhelyét, és sietett a csataterre.

Ebben a hadjáratban mint a legtehetségesebb hadvezérek egyike tüntette ki magát. Rövid időn réme lett az orosz hadaknak; többször megsebesült, el is fogták: újra felgyógyult. Kiszabadult, s folytatta a harcot. Ekkor maga a bári confoederatio is összeveszett egymás között: a nemzeti hadsereg is két részre szakadt; az egyik átvonult a Moldván, a török hadsereg oltalma alá; a másik tovább harcolt. Benyovszky ezzel maradt; s még ekkor tönkreverte a grodeki ütközetben Izmailow orosz tábornok hadát.

Azonban a lengyel sereg egyre fogyott, az orosz egyre szaporodott; egy végső csatában Benyovszky tizenhét sebet kapott, s orosz fogságra került. Egy vasdarab a lábszárát zúzta össze. Ettől fogva ez a fél lába rövidebb lett, mint a másik. S ezzel a sánta lábbal utazta körül a földet és harcolt és diadalmaskodott férfikarokon és női szíveken. „Nem a lengyel nemzetért harcolt ő – nem is a dicsőségért – hanem a népszabadságért.”

Benyovszkynak fényes ígéreteket tettek az oroszok, midőn legelsőben foglyul ejtették. Lehetett volna gazdag úr, hadvezér a kegyteljes cárnő alatt. És ő ahelyett választotta a szabadsághősök sorsát, akiknek díszruhája a fegyvertépte rongy, érdemrendjeik a sebhelyek: palotájuk a börtön, hírnevük a kigúnyoltatás.

A nehéz sebekből vérző foglyot az orosz kormány Szibériának legszélső keleti tartományába, Kamcsatkába szállíttatá. Sebei ráértek azalatt begyógyulni: a rettenetes út európai

Oroszországon, s aztán az ázsiai néptelen sivatagokon keresztül eltartott egy esztendeig, míg eljutott néhány orosz fogolytársával együtt arra a tájára a földtekének, ahol az egyedüli vontató állat a kutya.

Ochocktól Kamcsatkáig tengeren utaztak: rozoga vitorlás hajón, részeg kapitány, kormányos és hajóslegénységgel. Az utolérő viharból csupán Benyovszky tengerészismerete menti meg a hajót, ki az ittas kapitány helyett átveszi a vezényletet.

Kamcsatka akkori fővárosába, Bolsereckbe megérkezve, egyszerre megnyeri az ottani orosz száműzöttek rokonszenvét; akikkel rögtön összeesküvést kezd a lehetetlennek látszó megszabadulásra. Ez összeesküvésben nagy szerepet játszik a kamcsatkai kormányzó leányának Benyovszky iránt támadt szerelme, ki kedvesét, majdan vőlegényét titokban mindenről értesíti, ami a várban történik. Afanázia még azután is hű marad Benyovszkyhoz, amikor annak egy vetélytársa a kormányzó előtt elárulja az összeesküvést, s a leánya előtt Benyovszkynak nős voltát. Benyovszky egy vakmerő éjjeli rohamban elfoglalja száműzött társaival a várat fegyveres kézzel, amely tusában a kormányzó, Afanázia atya is elesik. Ekkor a száműzöttek elfoglalva a kormányzónak egy hajóját, azt felszerelik ágyúkkal, élelemmel, s kiszabadítják a befagyott kikötőből. A városban letelepült ezernyi kozákságot azzal teszik tehetetlen nézővé, hogy feleségeiket, leányaikat bezárják a templomba, s azzal fenyegetőznek, hogy rájuk gyújtják a faházat, ha menekülésüket meg akarják gátolni. Így vonulnak ki ágyúk üdvlövései mellett a tengerre. Hetven száműzött, akik közül Benyovszkyn kívül egy sem volt tengerész. Egy lengyel kivétellel mind oroszok voltak.

S ezzel a rozzant vitorlás hajóval, ezer viszontagság, elemek harca, emberek rossz szenvedélye, bajtársak lázadása között: éhséget, betegséget tűrve utaznak végig az aleuti szigetcsoporton, elvergődve Japánba, majd Formoza szigetére, a chinai partokra, s legvégül Madagascár szigetére. Ott Benyovszky hadvezéri tehetségével segít az uralkodó fajnak leverni támadó ellenségeit; ezért a hálás nép megválasztja királyának.

Ha akkor ottmarad, bízvást megalapíthatta volna a dynastiáját; de őtet hazavonta szíve: Európába; elhagyott hitvese után: akit áldott állapotban felejtett, midőn a harcmezőre elindult. Gyermekeit kívánta látni. Ezért egy európai hajóval hazavitorlázott Európába. Franciaországba ment, XV. Lajos szolgálatába állt, ki őt tábornokká nevezte ki, s bárói rangra emelte. Ide hozatta el nejét és gyermekét is.

Midőn azonban Mária Teréziának a harcai megújultak a porossal, kilépett a francia szolgálatból, s a magyar királynak ajánlotta fel kardját. Mária Terézia tudta méltányolni Benyovszky tehetségét, s rábízta az I. székely huszárezredének vezényletét. E huszárezred élén Benyovszky fényes haditetteket vitt végbe, amelyek jutalmául Mária Teréziától a grófi rangot nyerte.

II. József uralkodása alatt egy nagy eszme szülemlett Benyovszky lelkében: Fiumét, a Mária Terézia által Magyarországhoz csatolt tengerparti várost világkereskedelmi kikötővé alakítani át. II. József, úgy látszik, hogy ezt a tervet felkarolta; mert a maga részéről ennek mintegy kiegészítő tartozékát dolgozá ki egy Budapestet Fiumével összekapcsoló csatorna tervezetében. Ennek a csatornának Promontoron alul kiindulva, a Balatonon keresztül, a Zala

folyó mentén a Drávával összekötve kellett volna Fiumét érintenie. Nevezetesebb akadályt csak a Karst hegységének áttörése képezett volna; de a jóváhagyott terv és a szükséges tőkepénz már készen volt. – Mi lehetett volna Budapestből, ha annak már egy század előtt egyenes összeköttetése lett volna az Adriai-tengerrel, hogy kisebb tengeri kereskedelmi hajók egyenesen a budapesti kikötőbe jöhettek volna fel árucikkeikkel!

És ez az egész nagyszerű terv, melyet az akkori mindenttevő miniszter, Kaunitz is teljes befolyásával pártfogolt, megghiúsult az akkori magyar dicasteriumok makacs ellenállásán. A magyar állambölcsek azon a véleményen voltak, hogy ha egy ilyen csatorna szeli végig az országot egész a tengerpartig, akkor a magyar gabonát mind ki fogják hordani a külföldre, s idebenn az országban éhínség támad.

Pedig annak a csatornának a megteremtésénél se pénzben, se embererőben nem kellett volna nagyobb áldozat, mint amennyit a helyette támadt másik vállalat, a török háború elemésztett.

E nagyszerű terv megghiúsulta után Benyovszky búcsút vett hazájától, s elbúsultában visszament Madagascarba, ottani hű alattvalói fölötti uralkodását folytatni. Ott azután egy francia ágyúgolyó befejezte tetteiben éppúgy, mint eszmékben gazdag pályafutását.

El kell ismernünk, hogy egyike volt kora és nemzete legnevezetesebb alakjainak.

Forrás: MEK OSZK (Jókai Mór)

+

<http://www.benyovszky.hu/>

+

Jókai Mór - Benyovszky Móric

Gróf Benyovszky Móricz életrajza, saját emlékiratai és útleírásai

TARTALOM, FÜLSZÖVEG

Tartalom

Első kötet

Bevezetés

Első fejezet: Benyovszky Móricz gyermekkora

Második fejezet: Utazás Szibérián végig

Harmadik fejezet: Ochoczkától Kamcsatkáig. A tenger viharban

Negyedik fejezet: Első kezdeménye az összeesküvésnek

Ötödik fejezet: Az első találkozás Afanáziával

Hatodik fejezet: Az első napsugarak

Hetedik fejezet: Nemes mulatság

Nyolczadik fejezet: Halálveszedelemben

Kilenczedik fejezet: A szerelmet titkolni nem lehet

Tizedik fejezet: A vérbíróság előtt

Tizenegyedik fejezet: A legdrágább csók

Tizenkettedik fejezet: Olyan örömök, melyek szomorúvá tesznek

Tizenharmadik fejezet: A jótett uzsorával térül meg

Tizennegyedik fejezet: A fegyveres béke

Tizenötödik fejezet: Aurora borealis

Tizenhatodik fejezet: Kamcsatka leírása

Tizenhetedik fejezet: A két testvér

Tizennyolczadik fejezet: A vetélytárs

Tizenkilenczedik fejezet: Egyszerre két szívvel játszani

Huszadik fejezet: Folytonos vészek között

Huszonegyedik fejezet: A hadi terv

Huszonkettedik fejezet: A lopatkai telep

Huszonharmadik fejezet: A lelki kínok

Huszonnegyedik fejezet: A szerelem dühe

Huszonötödik fejezet: A vérbíróság

Huszonhatodik fejezet: Csurin kapitány

Huszonhetedik fejezet: A nehéz napok

Huszonnyolczadik fejezet: "A szerelem sötét verem."

Huszonkilenczedik fejezet: Boscarew és Zablikow

Harminczadik fejezet: A halott tanú

Harmincegyedik fejezet: A katasztrófa

Harminczkettedik fejezet: Afanázia - Achilles

Második kötet

Harminczharmadik fejezet: Megvilágítás

Harmincznegyedik fejezet: Ellenmondások a különböző utazók adatai között

Harminczötödik fejezet: Kohn Albin adatai a szibériai életről

Harminczhatodik fejezet: Felfedezetlen népfajok. Az itelmenek

Harminczhetedik fejezet: Lesseps szánútja Kamcsatkán keresztül

Harmincznyolczadik fejezet: Aranymezők, gyémánthegyek. Az égvilágítás az éjsark körül. A mammoth

Harminczkilenczedik fejezet: Benyovszky adatai Szibériáról, Kamcsatkáról és a kamcsatkai partokról

Negyvenedik fejezet: Kamcsatka megkerülése. A Behring-szigeten
Negyvenegyedik fejezet: A Behring-tenger utazói. Szahalin szigete
Negyvenkettedik fejezet: Benyovszky kóborlása a Behring-tengeren
Negyvenharmadik fejezet: Benyovszky az Aleuti-szigeteken
Negyvennegyedik fejezet: A Kurili-szigetek közt
Negyvenötödik fejezet: Jezó szigete. Az ainók
Negyvenhatodik fejezet: A japániakról
Negyvenhetedik fejezet: Benyovszky útja Japántól Kantonig
Negyvennyolczadik fejezet: Benyovszky Makaóban
Negyvenkilenczedik fejezet: Stefánnow útleírása
Ötvenedik fejezet: Vissza Európába
Ötvenegyedik fejezet: Madagaszkár felfedezése
Ötvenkettedik fejezet: Madagaszkár és a francia kelet-indiai társaság
Ötvenharmadik fejezet: Maudave gróf kudarcza Madagaszkárban
Ötvennegyedik fejezet: Benyovszky elindulása első madagaszkári útjára
Ötvenötödik fejezet: Benyovszky letelepedése Madagaszkáron
Ötvenhatodik fejezet: Benyovszky halála
Ötvenhetedik fejezet: Madagaszkár története 1816-tól 1845-ig
Ötvennyolczadik fejezet: Madagaszkár története 1845-től II. Radama meggyilkolásáig (1863)
Ötvenkilenczedik fejezet: Madagaszkár története 1863-tól napjainkig
Hatvanadik fejezet: Szokások, erkölcsök és kulturális viszonyok Madagaszkár szigetén

Függelékek

- I. Mária Terézia királynő 1778 április hó 3-án Bécsben kelt oklevele...
- II. Ferencz király 1792 november 22-én Bécsben kelt oklevele...
- III. A Benyovszky-család története és leszármazása
- IV. Gróf Benyovszky Sándor följegyzései
- V. Roxer Vilmos följegyzése
- VI. Benyovszky Mór igazi életrajza. Ocskói Ocskay Gusztáv közleményéből
- VII. Gróf Benyovszky halálának igaz története
- VIII. Gróf Benyovszky Móricz-nak öccséhez Emánuelhez írt levelei

Harmadik kötet

Az angol kiadó előszava.

Életirat.

Gróf Benyovszky Móricz saját feljegyzései nyomán.

Gróf Benyovszky Móricz sajátkezűleg írt emlékiratai.

Első fejezet.

Bevezetés. Benyovszky megérkezik Tobolszkba. Emberséges kormányzót talál. Tovább utazik Tomszkba. A tatárok segítik. Útközben alkalom kínálkozik a megszökésre Khinába, de sebei

gátolják benne. A kísérő orosz főtiszt önzéstelen viselkedése.

Második fejezet.

Elutazás Tomszkból. Krasznnojarszk. Illmszk. Szabadalmazott szőrmekezeskedő-társaság. Benyovszky Hoffmannal együtt tervet készít a jövőendő menekülésre. A száműzöttek szövetkezése. Jakuczki út. Hoffmann hátramarad. A vezetők összevesznek. Hoffmann halála s az ebből eredő veszélyek. A szövetkezettek szerencsésen kigázolnak belőlük.

Harmadik fejezet.

Judoma falva. Kutyák által vontatott szánkák. Megérkezés Ochoczkba. Ezen város és kikötője. Az itteni kereskedelem. A száműzöttek hajóra szállnak Kamcsatka felé. Veszély a tengeren.

Negyedik fejezet.

Megérkezés Kamcsatkába. Értekezés az ottani száműzöttekkel. A kormányzó elé vezetik őket s kiadják az utasításait. A száműzöttek falva. I. Péter csár rendelkezései fölöttük.

Ötödik fejezet.

Benyovszky Chrustiewvel bizalmas viszonyt köt. Társulatot alakítanak a megszökés céljából. Beszéde és terve egy alkotmányhoz. A száműzöttek tisztelegnek a kormányzónál és a korlátnoknál. A kormányzó Benyovszkyt gyermekeihez fogadja nyelvmesternek. Egy véletlen eset enyhítést hoz a száműzöttek nyomorába s terveiket előmozdítja.

Hatodik fejezet.

Benyovszky hozzákezd a nyelvmesterséghez. A kormányzó megajándékozta egy szolgálattal s egy kutyafogatos szánkával. Néhány előkelő polgár azt indítványozza neki, hogy állítson iskolát. Egy sakkjátszma. Egy vacsora. A kormányzó legifjabb leánya Afanázia hajlandósága Benyovszkyhoz, melyet az anyja helyesel.

Hetedik fejezet.

Az iskola felépül. Értekezés Nilow asszonysággal. Benyovszky előnye a sakkjátékban. Afanázia szerelmét megvallja. A száműzöttek társasága szaporodik. Medvevadászat.

Nyolczadik fejezet.

A nyilvános iskola megnyitása. A száműzöttek tanácskozmánya. Sakkjáték. Benyovszky térképeket készít a Kamcsatkával határos szigetokról. Veszélyes következtései az utóbbi tanácskozmánynak. Benyovszky megelőzi a veszélyt, de csak nagy ügygyel-bajjal menekül meg a legyilkoltatástól. Ellenségét megbüntetik.

Kilenczedik fejezet.

Az összeesküdtek csak alig kerülnek ki a megmérgeztetést új esztendő napján. A méregkeverő felfedezése, ki terveiket elárulja, a mit annak egy közölök adott fel. Az összeesküvők összejönnek, s az árulót elteszik láb alól. A kormányzó tovább kutat, de nyomozásait egy véletlen félre téríti.

Tizedik fejezet.

Benyovszky készít hangszer Afanázia számára. Új ajánlott tagok a száműzöttek társaságába.

Eljárási tervet állapítanak meg. A kormányzó utazást indítványoz. Nagy nyereség a sakkon; egy részét a kormányzó családjának ajándékozza. Afanázia az atyja jelenlétében vallja meg szerelmét, melyért a kormányzó nagyon felindul, de a hivatalnok társai megengesztelik. A kormányzó lépéseket tesz, hogy Benyovszky számkivetési ítéletét vonják vissza.

Tizenegyedik fejezet.

Benyovszkyt az a veszély fenyegeti, hogy a saját társai ölik meg. Elhárítja a gyanút magáról. Nagy zavarba jön. A száműzetési ítélet alól felmentik. A tanácsnál indítványt tesz. A város előkelőinek nagylelkű hangulata. Benyovszky előmozdításának következményei.

Tizenkettedik fejezet.

A száműzöttek bizalmának és ragaszkodásának bizonyítéka Benyovszky iránt. A kormányzó és a tanács a száműzötteket szabaddá teszik. Benyovszky megigéri Casarinow kiszabadítását. További haladás a menekülés tervében. Elhatározzák nagy lakomát adni. A városi urak megajándékozzák Benyovszkyt. Jó hatása Benyovszky közbenjárásának az ellensége javára.

Tizenharmadik fejezet.

Előkészületek a menyegzőhöz. Különös eljegyzési szokások. Rendszabályok a titok megőrzésére s a vállalatnak Benyovszky távolléte alatt való előmozdítására. Nagy tervezetek kormányzóságokat és országokat alkotni észak honában. A száműzöttek felszabadulásának alkalmára adott lakoma.

Tizennegyedik fejezet.

Úti naplója a kormányzó társaságában tett utazásnak. Szerencsésen elhárított veszedelme egy összeesküvő által tervezett árulásnak.

Tizenötödik fejezet.

Kamcsatka leírásának kivonata.

Tizenhatodik fejezet.

A kamcsadál népről. Eredete, tápláléka, lakása, vallása.

Tizenhetedik fejezet.

Az összeesküdtek különféle tervei a rabságból kiszabadulásra.

Tizennyolcadik fejezet.

A száműzöttek abban a veszélyben forognak, hogy elárulják őket. Hajót iparkodnak szerezni, de hasztalan. Hadkészülődésük. Végelhatározásuk.

Tizenkilencedik fejezet.

A lopatkai utazás. Szibériai bűbájosság. Visszatérés Bolsába.

Huszedik fejezet.

Veszedelmes zendülés a száműzöttek között. Ennek a következményei.

Huszonegyedik fejezet.

Benyovszky alkúra lép egy hajóskapitánynyal. Készülődések a közelgő eldöntésre.

Huszonkettedik fejezet.

Készülődések az útra. Afanázia megtudja a száműzöttek szándékait.

Huszonharmadik fejezet.

Mindenféle előhaladás. A korlátnak hírt vesz a száműzöttek szándokairól. Benyovszky fáradozásai e felfedezés következéseit megghiúsítani.

Huszonnegyedik fejezet.

Folytatása az előbbi fejezetben megkezdett tárgynak.

Huszonötödik fejezet.

A szökésre tett előkészületek s azoknak felfedeztetése a kormányzóság által.

Huszonhatodik fejezet.

A kormányzóság eljárása, a mint Benyovszky terve a száműzöttek megszabadítására, napvilágra jön.

Huszonhetedik fejezet.

A kormányzóság katonákat küld Benyovszky elfogatására. A száműzöttek ellenszegülnek s beveszik a várat. A kormányzót a harcz közben megölik.

Huszonnyolczadik fejezet.

Benyovszky és csapatjának viselt dolgai a vár elfoglalásától egész a kormányzóság haderejének átadásáig.

Huszonkilencedik fejezet.

A túsok átvételétől Benyovszky hajóraszállásáig történt események.

Gróf benyovszky móríc emlékiratainak folytatása. Kamcsatka félszigetétől Caxtonig Khinába.

Negyedik kötet

Benyovszky Móríc naplójának folytatása.

Emlékirat a madagaszkári expedicióról egy királyi telep alapítása céljából e szigeten; a mely expedíció végrehajtásával és fővezényletével ő felsége Benyovszky grófot egy önkénytes hadcsapat ezredes-tulajdonosát bízta meg 1772-ben.

Bevezetés.

A Madagaszkárban alapított és a szigeten való megérkezése napjától 1774 febr. 14-től Benyovszky grófra bízott királyi telepítvényre vonatkozó dolgok részletes leírása.

Leírása a szeklávok királyságának, a melyet Bojanának neveznek.

A szeklávok ellen viselt háború története.

Okmányok a melyekre hivatkozás történt az emlékiratokban.

1775. L. X. jegyű okmány.

Az I. X. X. jegyű okmány.

Madagaszkári telep.

Észrevételek a Madagaszkár szigetén uralkodó betegségekről.

Elmélkedések egy telep alapításáról Madagaszkáron, azon esetre, ha valamely hatalmasság a szövetségeken alapuló polgárosítási rendszert fogadná el.

Függelék a Madagaszkárra vonatkozó emlékiratok folytatásául.

Másolatai a francia minisztérium leveleinek és a madagaszkári nemzet esküjének, a mely gróf Benyovszky előtt tétetett le.

Benyovszky Móricz gróf nyilatkozata.

Móricz grófnak ő britt felsége minisztériumához intézett ajánlatai.

Függelék. Levelek

Benyovszky Emánuelhez írt levelek

Fülszöveg

A XVIII. század leleményes hősének vagy hőstetteket véghez vivő kalandorának saját kezű életrajza halála után Angliában látott napvilágot. Tettei már életében lázban tartották a közvéleményt, így érthető, hogy a megjelenő önéletrajz valóban szenzációnak számított.

Benyovszky Móric, a magyar származású nemes, korán elhagyta szülőhazáját, részt vett a lengyel nemesi felkelésben, majd fogságba esett. A cár száműzte őt Kamcsatkára, ahonnan kalandos úton sikerült néhány társával megszöknie. Ezernyi kaland után, alig negyvenévesen Madagaszkár szigetén halt meg 1786-ban.

Jókai, miután lefordította az önéletrajzot, maga is kedvet kapott a téma megírásához. Az eseményekben valóban bővelkedő életútnak csak egy szakaszát, a száműzetés és a szerencsés megmenekülés történetét vetette papírra. Keze nyomán az életrajz mindvégig feszült, izgalmas történet lett, öregkori alkotóéveinek egyik jeles darabja.

Benyovszky kivételes jellem: bátor és elszánt harcos, határozott vezéregyéniség, testi hibája ellenére is vonzó férfiú. A legváratlanabb helyzetekben is feltalálja magát, s ha kell, élete kockáztatásával is hű marad a szökésre szövetkező társaihoz. Romantikus történet nem nélkülözheti a szerelmet: Benyovszky és Afanázia kapcsolatának bemutatása sok meghitt pillanattal gazdagítja a történetet.

<http://mek.niif.hu/06800/06877/index.phtml#>